

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 2 april, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition n:o 5 till Riksdagen angående upphörande af de enligt gällande förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman, dels ock en af herr J. Bratt m. fl. inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 168, i hvad den rörer samma ämne.

I proposition n:o 5 af den 13 januari 1892, hvilken proposition blifvit till utskottet hänvisad, har Kongl. Maj:t, i sammanhang med det att till Riksdagen aflåtits propositioner angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m. samt angående ändring i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885, föreslagit Riksdagen att, under förutsättning att sist omförmälda propositioner vinna Riksdagens bifall, besluta, att de enligt gällande förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter nu utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman från och med år 1893 ej vidare skola utgöras.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion n:o 168, hvilken likaledes blifvit till utskottets behandling hänvisad, hafva härjemte herrar John Bratt, Richard Berg, Christian Lovén, Elis Nilson, Axel Ryding, E. A. Edlestam, Gustaf Svanberg, friherre G. Peyron, C. Gethe, Carl Palm, M. Alsterlund, G. Thestrup, G. W. Skytte samt C. F. Winkrans, i sammanhang med motioner om antagande af grunder för ny härordning m. m. samt af ny värnpligtslag, jemte hemställan om vilkorligt bifall till hvad Kongl. Maj:t i proposition n:o 4 föreslagit rörande ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, hvilket förslag blifvit af utskottet behandladt i sammanhang med sistberörda proposition, föreslagit

att, för den händelse Riksdagen bifaller ofvanberörda motioner, Riksdagen för sin del måtte besluta, hvad Kongl. Maj:t i förevarande proposition n:o 5 föreslagit, angående upphörande af de enligt gällande förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman.

Enligt det vid berörda propositioner fogade utdrag af protokollet öfver finansärenden för den 13 januari 1892 har herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, såsom föredragande, anfört särskildt rörande det nu ifrågakvarande förslaget:

»Enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter skall för vissa slag af frälseegendomar, nemligen allmänna frälsehemman äfvensom rå- och rörs- samt insockne hemman, jemte vanlig fastighetsbevillning utgöras en särskild bevillningsafgift, hvilken i större delen af landet utgår med visst belopp för hvarje rusttjenstmark. Denna bevillning, den s. k. rusttjänstbevillningen, är närmast att anse såsom afsedd att utgöra någon ersättning för de större friheter, frälsejorden, särskildt då rusttjensten icke effektivt utgöres, i jämförelse med skattejorden åtnjuter. Denna rusttjänstbevillningens karakter framgår bland annat deraf, att afgiften upphör till hälften, då rustningen uppsättes.

För de lotshemman, som äro frikallade från rotering, skall enligt samma förordning viss i förhållande till hemmantalet bestämd särskild bevillningsafgift utgöras.

Redan i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 24 maj 1873 uttalades, att, när afskrifning skedde af grundskatterna, borde äfven den bevillning, som enligt tredje artikeln — motsvarande nu gällande förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter — särskildt utgjordes af en viss klass af jordbruksfastigheter, försvinna. Detta uttalande hvarmed torde hafva åsyftats rusttjänstbevillningen, eger äfven tillämplighet i fråga om bevillningssgiften för lotshemman, hvilken i författningen angifves utgöra en ersättning för roteringsfriheten och derföre efter roteringsbesvärets afskrifning ej vidare bör kvarstå. Billigheten deraf, att rusttjänstbevillningen i sammanhang med afskrifningen upphör, framgår så mycket tydligare, som de hemman, hvilka nu utgöra denna bevillning, i jämförelse med skattehemmanen skulle komma att åtnjuta en väsentligen ringare förmån af afskrifningen, men sådant oaktadt lika med annan jordbruksfastighet komme att träffas af den förhöjda fastighetsbevillningen.

I sammanhang med det förslag till afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären, som af Kongl. Maj:t förelades 1883 års Riksdag, föreslog ock Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med hvad skatte-regleringskomitén hemställt, att de särskilda bevillningsafgifterna för frälse-egendomar och lotshemman måtte upphöra. Då jag tillstyrker, att enahanda framställning äfven nu måtte göras, bör jag tillika erinra, att den minskning i inkomst, som härigenom skulle för statsverket uppkomma, icke är af större betydighet. Rusttjänstbevillningen inbragte nemligen år 1890 ett belopp af 67,083 kronor 37 öre och bevillningsafgiften för lotshemman samma år allenast 70 kronor 12 öre.»

Utskottet har icke haft något att anmärka emot Kongl. Maj:ts förevarande proposition n:o 5.

Beträffande herr Bratts m. fl. motion i den del, densamma nu varit föremål för utskottets behandling, vill utskottet endast erinra, att deri ej framställts annat yrkande än om bifall till hvad Kongl. Maj:t i propositionen n:o 5 föreslagit, fastän, såsom ofvan anförts, under andra förutsättningar.

Utskottet hemställer således,

att Riksdagen, under förutsättning att Riksdagen rörande nu föreliggande frågor om ändring i gällande värnpliktslag eller ock ny härordning och ny värnpliktslag äfvensom om afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter samt om ändring i lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885, fattar beslut, som vinner Kongl. Maj:ts godkännande, måtte bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande proposition n:o 5 föreslagit.

Stockholm den 2 april 1892.

På utskottets vägnar:

F. BARNEKOW.

Reservationer:

af herrar *J. Johansson i Noraskog, Arhusiander, S. M. Olsson, Henricson, Truedsson* och *H. Eriksson i Elgered*.

Herrar *Fredholm, O. B. Olsson* och friherre *von Schwerin* hafva härjeme begärt att få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen inom utskottet af detta betänkande.
